

ماهنامه تخصصی
سازمان
منطقه آزاد
چابهار

دیدهبان

سال سوم | شماره ۷ | اردیبهشت ۱۴۰۲ | صفحه ۲۴

- نقشه راه منطقه آزاد چابهار برای تحقق شعار سال
- سایه روشن آماری رشد تولید در منطقه آزاد چابهار

اولویت‌های ۱۴۰۲

- به همراه ویژه‌نامه پایش
رویدادها، تحولات و نوآوری‌ها در مناطق آزاد جهان

ماهنامه تفصیح منطقه آزاد چابهار

صاحب امتیاز:

سازمان منطقه آزاد چابهار

مدیرمسئول:

حسام‌الدین یوسفی، مدیر روابط عمومی و امور بین الملل منطقه آزاد چابهار

تولید و اجرا:

اداره روابط عمومی و امور بین الملل

عکس:

علی اکبر صادقی، نظیر رهبر، وحید هوت

با تشکر از معاونت اقتصادی و سرمایه‌گذاری

که در تهیه این شماره نشریه یاری کردند

۳..... به وسعت چشم انداز

۴..... در مسیر رشد تولید

۶..... تولید بر مدار صادرات

۸..... تکمیل زیرساخت‌های تولید

۱۰..... سایه روشن آمارها

۱۵..... پایش مناطق آزاد جهان

۱۶..... بهترین‌های ۲۰۲۲

۱۸..... مرکز چند منظوره مبادله کالای دبی

۲۰..... سرمایه‌گذاری‌ها

۲۱..... نوآوری‌ها و تحولات تازه

۲۲..... تنوع و تمایزها

۲۴..... چالش تازه زیست‌محیطی در منطقه آزاد گوادر

به وسعت چشم انداز

«چهارراه تجارت جهانی»، «نگین مکران»، «قطب پتروشیمی و فولاد»، «پل ارتباط شمال و جنوب جهان»، «کانال سوئز ثانی» و... همه و همه تعبیرهایی است که دست کم طی یک دهه گذشته بر چابهار اطلاق شده؛ تعبیرهایی که نشان از ظرفیت بالای منطقه‌ای دارد که مقام معظم رهبری از آن با عنوان «گنج پنهان» یاد کرده‌اند. در عین حال تلاش اقتصادهای بزرگ جهان چون چین و هند برای پیوند زدن برنامه‌های اقتصادی خود با چابهار هم گواه دیگری بر ظرفیت‌های بی‌مانند این گوهر اقیانوسی است.

لیک به بار نشستن این ظرفیت‌های ذاتی، نیازمند نقشه راهی است که در آغاز سال ۱۴۰۲ با کلیدواژه «رشد تولید، مهار تورم» پیش روی ماست. رویکرد تولیدمحور منطقه آزاد چابهار نیز به تاسی از راهبردها و شعارهای سال، رنگ و بویی جدی‌تر به خود گرفته و امروز توسعه چابهار با دو بال تولید و تجارت پی گرفته می‌شود.

مجموعه حاضر در بخش نخست نگاهی دارد به برنامه‌های منطقه آزاد چابهار برای تحقق شعار سال؛ و در بخش دوم رویدادهای مناطق آزاد جهان طی ۴ ماهه نخست ۲۰۲۳ را با هدف ترویج و تبیین دانش مورد واکاوی قرار داده است.

حسام‌الدین یوسفی

مدیر روابط عمومی و

امور بین الملل

منطقه آزاد چابهار

در مسیر رشد تولید

بازتاب تحقق شعار سال در منطقه آزاد چابهار در سخنان مدیرعامل سازمان

رشد و رونق تولید برای منطقه آزاد چابهار یک معادله برد. برد است؛ از یک سو توسعه پایدار و اشتغال به همراه می‌آورد و حرکت چابهار را در مسیر اهداف ذاتی را فراهم می‌کند و از دیگر سو، تحرک بیشتری به صادرات بخشیده و با ارزآوری، منشاء اثرات ارزشمندی در اقتصاد کشور خواهد بود.

نظر به اهمیت راهبرد کلیدی «رشد تولید، مهار تورم» به عنوان شعار سال ۱۴۰۲، در ادامه جستارهایی از رویکردهای سازمان منطقه آزاد چابهار در تکمیل زیرساخت‌های تولید را در سخنان امیرمقدم، مدیرعامل سازمان مرور می‌کنیم.

هدف‌گذاری ۱۴ میلیارد دلاری

در پایان سال ۱۴۰۱ رقم سرمایه‌گذاری در منطقه آزاد از ۵٫۱ به ۷٫۷ میلیارد دلار بالغ شد و آمادگی برای جهش به سمت هدف‌گذاری ۱۴ میلیارد دلاری برای پایان سال جاری، از جمله اقدامات منطقه آزاد در راستای کمک به رونق اشتغال و اقتصاد منطقه و تحقق شعار سال است.

ریمدان، اولویت ۱۴۰۲

توسعه زیرساخت‌های ریمدان با بیش از ۵ هزارمیلیارد ریال از سوی سازمان منطقه آزاد پیشرفت داشته و ادامه این روند به عنوان یکی از اولویت‌های اصلی منطقه آزاد چابهار در سال ۱۴۰۲ است. مرز ریمدان، دروازه‌ای رو به جهان شرق بوده و بهترین دسترسی کشور به ۳۷ درصد جمعیت جهان (پاکستان، چین و هند) محسوب می‌شود.

سرعت بخشی به تکمیل خط آهن

سرعت بخشی به روند تکمیل خط راه آهن چابهار به زاهدان و اتصال به کریدور شمال-جنوب، با هدف ایجاد یک مسیر امن تجاری برای دسترسی فعالان اقتصادی داخلی به شرق ایران و توسعه ظرفیت های ترانزیتی منطقه در اولویت است.

قطب فولاد و پتروشیمی

بر اساس اسناد راهبردی، منطقه آزاد چابهار قطب سوم صنعت پتروشیمی در ایران و نخستین فاز پتروشیمی چابهار در سال جاری افتتاح می شود. همچنین در سال ۱۴۰۲ نیمی از ظرفیت ۳.۵ میلیون تنی کارخانه فولاد منطقه در فاز نخست خود به بهره برداری می رسد.

مگاپورت چابهار

به دنبال تلاش برای توسعه یافتگی بیشتر، به زودی چابهار در بخش بنادر خود به یک مگاپورت تبدیل خواهد شد. توجه به سرمایه گذاران، رشد خدمات عمرانی، زیرساختی و اقدامات دانش بنیان و های تک برای فراهم کردن رفاهیات مردم از محورهای این توسعه یافتگی در سال ۱۴۰۲ خواهد بود.

افزایش بهره وری آب

یکی از استراتژی های منطقه در سال ۱۴۰۲، حل بحران کم آبی و افزایش بهره وری در کشاورزی و صنایع آب بر است. به همین رو در بخش مدیریت آب های سطحی، چرخش مجدد پساب ها، تکمیل تصفیه خانه ها و سیستم آب و فاضلاب با تکیه بر مسئولیت های اجتماعی، آماده پذیرش سرمایه گذار هستیم.

نقشه راه منطقه آزاد چابهار برای تحقق شعار سال چگونه ترسیم شده است؟

تولید برمدار صادارت

تغییر استراتژی چابهار، تغییر مسیر از تجارت به سمت تولید است؛ به این معنا که علاوه بر حفظ ظرفیت‌های تجاری و بازرگانی، جنس سیاست‌گذاری‌ها و برنامه‌ریزی‌ها به سمت و سویی هدایت شود که مزیت‌های تولیدی منطقه شکوفا شده و ضمن توسعه پایدار اقتصادی و ایجاد فرصت‌های شغلی، اقتصاد تولیدمحور را تقویت کند.

توسعه خوشه محور

نگاه چابهار در پروسه تولید صنعتی کاملا خوشه محور بوده که زنجیره تولید در چابهار دیده شود و ارزش افزوده تولید نیز در چابهار و برای اقتصاد داخلی بماند. از جمله این خوشه‌ها خوشه و زنجیره پتروشیمی و فولاد است. چنانکه به پشتوانه تولید مواد اولیه، چابهار در حال حاضر تبدیل به هاب تولید محصولات پلاستیکی شده است و ۱۰۰ درصد تولید محصولات پلاستیکی به پاکستان صادر می‌شود و می‌تواند منبع ارزآوری مهمی برای کشور به شمار آید. خوشه‌ای دیدن صنایع، تنها راه موفقیت صنایع به شمار می‌رود، چراکه هزینه‌ها را در زنجیره سرشکن کرده و قیمت تمام شده کالاها را کاهش می‌دهد. چابهار به اندازه‌ای ظرفیت داخلی و پتاسیل در مسیر توسعه دارد که می‌تواند الگوی توسعه در روزنزا شود و دیگر نقاط کشور بتوانند از رویه‌ها و فرآیندهای چابهار الگو برداری کنند.

جهش تولید از مسیر صادرات

مزیت چابهار در تولید صادراتی است؛ موقعیت جغرافیایی چابهار امکان تولید برای داخل را از چابهار گرفته و مزیت‌های آن را در تولید برای صادرات قرار داده است. در شرایط کنونی مهمترین بازار مصرفی ایران، تهران با ۱۰ میلیون نفر جمعیت است. حال این بازار مصرفی حدود ۲ هزار کیلومتر با چابهار فاصله دارد. از سوی دیگر در جانب شرقی چابهار در فاصله ۷۰۰ کیلومتر به کراچی با ۲۰ میلیون نفر جمعیت می‌رسیم. به این معنا که تولیدات چابهار به جای حرکت به سمت پایتخت و ورود به رقابت نابرابر با تولیدات پایتخت، به سهولت و با طی مسافت ۷۰۰ کیلومتر می‌تواند به کراچی برسد؛ بازاری که هم خود ۲۰ میلیون نفر جمعیت دارد و هم اینکه، هاب توزیع کالا برای بازار ۲۱۳ میلیون نفری پاکستان است.

تکمیل زیرساخت‌های تولید

- طرح تفصیلی پیکره صنایع متوسط و صنایع سنگین
- زیرساخت‌های شبکه آب و فاضلاب و طرح‌های بزرگ آبرسانی
- احداث زیرساخت‌های برق
- احداث مسیرهای ارتباطی پیکره‌های صنعتی
- تعریض کمربندی شهید کلانتری
- احداث بزرگراه کنارک - چابهار

ریمدان دروازه ورود به بازار شرق

توسعه زیرساختی ریمدان از مهمترین برنامه‌های ۱۴۰۲ است که بسترساز تحقق شعار سال به شمار می‌رود. ریمدان بسیار فراتر از یک مرز رسمی است؛ زیرا نه تنها چابهار را به پاکستان ارتباط داده و اقتصاد پاکستان را در اختیار تولیدکننده و تجار ایرانی قرار می‌دهد، در واقع معبری است که چابهار را به مگاپروژه رابطه اقتصادی چین و پاکستان وارد می‌کند. توسعه زیرساخت‌های اقتصادی و تجاری ریمدان، ارزشی فراتر از مبحث منطقه‌ای داشته و دستاوردهایش در ابعاد کلان و ملی برای کشور ارزیابی می‌شود. ریمدان چند کارکرد برجسته برای چابهار و در نهایت کل اقتصاد کشور دارد. نخست اینکه از طریق کریدور اقتصادی چین و پاکستان، چابهار را به چین وصل کرده و مسیر سی‌پک (کریدور اقتصادی چین - پاکستان) را تا روسیه و اروپا و آسیای میانه ادامه می‌دهد که با رونق مسیرهای داخلی تجاری ایران را همراه دارد. در عین حال دسترسی به بازار پاکستان را تسهیل کرده و این بازار را در اختیار تجار و تولیدکنندگان ایرانی قرار می‌دهد.

مزیت ریمدان

مسیری
امن برای زوار
پاکستانی برای رونق
گردشگری جنوب شرق
کشور، استان و
چابهار

بهترین
راه دسترسی
برای صادرات به بازار
هدف پاکستان و همچنین
واردات از کشور
پاکستان

فراهم
شدن حلقه اتصال
زمینی کشورهای شرق
آسیا و هند به آسیای
میانه، اروپا، و شمال
آفریقا

تامین
امنیت مرزهای
ایران و پاکستان
می‌شود با فعالیت مستمر
مرز ریمدان

رونق
اقتصادی در
طرفین مرز و مشارکت
افراد بومی در منافع آن و
گره خوردن منافع جامعه
محلی با منافع ملی

مسیری
ارزان و سریع
برای حمل و صادرات
فرآورده‌های تولیدی
پتروشیمی و فولاد چابهار به
بازار کشورهای پاکستان
چین و هندوستان

چین و
هند به عنوان قطب‌های
برتر اقتصادی منطقه رقابت جدی
برای دسترسی به بازار کشورهای حوزه
خلیج فارس و دریای عمان، افغانستان و
کشورهای مستقل مشترک‌المنافع (CIS) داشته
و نیاز مبرمی به انرژی نفت و گاز دارند. در
چنین شرایطی ریمدان فرصتی طلایی پیش
روی کشور برای برداشتن گام‌های بلندی
را در توسعه تجارت و ترانزیت کالا
در منطقه است.

در ریمدان، نقطه‌ای
به عنوان منطقه آزاد منفصل از
چابهار تعریف شده که در نقطه صفر مرزی
قرار داشته و نقش و ویژگی آن پیوند دادن
دو بندر مهم و استراتژیک چابهار و گوادر
است. این دو بندر در بازار انرژی حضور
جدی دارند؛ چابهار به عنوان تولیدکننده
و دارنده انرژی و گوادر به عنوان
مصرف‌کننده انرژی.

نظر به اینکه رشد و رونق تولید، ظرفیت ذاتی و ماموریت منطقه آزاد چابهار به شمار می‌رود و سلسله اقدامات و برنامه‌ها هم با چشم‌انداز رشد تولید با نگاه صادراتی تدوین شده، ضرورت دارد با نگاهی به کارنامه پایان ۱۴۰۱، به این پرسش پاسخ دهیم که سیاست‌های اتخاذ شده تا چه اندازه در رونق تولید اثرگذار بوده‌اند.

روند رو به رشد تولید در منطقه آزاد چابهار

سایه‌روشن آمارها

گراف‌های پیش‌رو روند رو به رشد سرمایه‌گذاری در سال ۱۴۰۱ را نشان می‌دهد.

محور اول
سرمایه‌گذاری

مقایسه
۱۴۰۱ و ۱۴۰۰

سرمایه‌گذاری
خارجی
محقق شده

۱۳۰۰

۱۸۰۸ میلیون دلار

۱۳۰۱

۲۸۰۷ میلیون دلار

۵۲ درصد

رشد سرمایه‌گذاری خارجی
محقق شده

مقایسه
۱۴۰۱ و ۱۴۰۰

سرمایه‌گذاری
داخلی
محقق شده

۱۳۰۰

۶۳ هزار میلیارد ریال

۱۳۰۱

۱۴۱ هزار میلیارد ریال

۱۲۳ درصد

رشد سرمایه‌گذاری داخلی
محقق شده

رشد سرمایه‌گذاری چگونه حاصل شد؟

سیاست‌گذاری
به منظور تشکیل سرمایه
در منطقه

بازنگری در فرآیندها
و مقررات زدایی به منظور
تسریع در جذب
سرمایه‌گذار

تهیه و تدوین بسته‌های
سرمایه‌گذاری بانگرش
صادرات محور و جذب
سرمایه‌گذار خارجی

هدایت سرمایه‌ها
به سمت طرح‌های
دارای مزیت نسبی در
منطقه

تشویق
سرمایه‌گذاران
برای استفاده از
فناوری‌های نوین

جذب سرمایه‌گذار
به منظور ایجاد
صنایع مادر
واشتغالزا

تکمیل
زنجیره‌های
تولید

ترغیب سرمایه‌گذاران بر
تکمیل طرح‌ها براساس
برنامه زمان بندی

نظارت مستمر و موثر بر
طرح‌های سرمایه‌گذاری در
حال اجرا

گراف‌های پیش‌رو روند رو به رشد تولیدات صنعتی در سال ۱۴۰۱ را نشان می‌دهد.

محور دوم

تولید و صنعت

آمارهای کلیدی
صنعت
در سال ۱۴۰۱

۱۴۴ مورد
تعداد واحدهای تولیدی
دارای پروانه فعال

۷۸ مورد
تعداد واحدهای تولیدی فعال

۱۵ مورد
تعداد واحدهای به
بهره‌برداری رسیده

مقایسه
۱۴۰۱ و ۱۴۰۰

اشتغالزایی
طرح‌ها

۱۳۰۰

۱۶۶۲ شغل

۱۳۰۱

۵۲۹۴ شغل

۲۱۸ درصد

رشد اشتغالزایی طرح‌ها

مقایسه
۱۴۰۱ و ۱۴۰۰

ارزش
تولیدات

۱۳۰۰

۱۹۰۸ هزار میلیارد
ریال

۱۳۰۱

۲۳۰۲ هزار میلیارد
ریال

۱۶۰۸ درصد

رشد ارزش تولیدات

برگزاری مستمر

جلسات کمیته رفع موانع
تولید منطقه

حمایت

در جهت افزایش بهره‌وری
نیروی انسانی

افزایش

ظرفیت تولید
واحدهای فعال

رشد تولید
چگونه
حاصل شد؟

تشویق به استفاده از
فناوری‌های نوین
در تولید

حمایت
در جهت دریافت
تسهیلات

تکمیل
زنجیره‌های
تولید

گراف‌های پیش‌رو روند رو به رشد شاخص‌های بازرگانی در سال ۱۴۰۱ را نشان می‌دهد.

محور سوم

بازرگانی

مقایسه
۱۴۰۱ و ۱۴۰۰

صدور پروانه بهره‌برداری کسب و پیشه

۱۴۰۰

۳۳ مورد

۱۴۰۱

۵۰ مورد

۵۲ درصد

رشد صدور پروانه بهره‌برداری کسب و پیشه

مقایسه
۱۴۰۱ و ۱۴۰۰

صدور پروانه بهره‌برداری خدماتی

۱۴۰۰

۳۴ مورد

۱۴۰۱

۳۶ مورد

۶ درصد

رشد صدور پروانه بهره‌برداری خدماتی

مقایسه
۱۴۰۱ و ۱۴۰۰

صدور پروانه بهره‌برداری بازرگانی

۱۴۰۰

۷۸ مورد

۱۴۰۱

۸۹ مورد

۱۴ درصد

رشد صدور پروانه بهره‌برداری بازرگانی

استقرار سامانه اتباع خارجی برای اولین بار در مناطق آزاد

پیگیری و نهایی کردن آیین‌نامه ماده ۸۸ صنوف مناطق آزاد جهت اجرا

ساماندهی اتباع خارجی براساس قوانین مناطق

ساماندهی صنوف و افزایش مراجعین به میزان ۶۰ درصد به نسبت مدت مشابه قبل

استقرار سامانه صنوف

تأمین کالای اساسی و تنظیم بازار

رشد شاخص‌های بازرگانی چگونه حاصل شد؟

گراف‌های پیش‌رو روند رو به رشد صادرات به خارج از کشور در سال ۱۴۰۱ را نشان می‌دهد.

محور چهارم

صادرات

رشد صادرات چگونه حاصل شد؟

سیاستگذاری و هدایت سرمایه‌ها به سمت تولید و صادرات

مشارکت در تأمین کالای اساسی مورد نیاز کشور از محل تولیدات منطقه

بهره‌برداری از واحدهای تولیدی با ظرفیت بالا

تولید بر اساس نیازهای بازارهای هدف

برنامه‌ریزی برای تکمیل خوشه‌های صنعتی

مقایسه ۱۴۰۱ و ۱۴۰۰

صادرات به سرزمین اصلی

۱۳۰۰

۱۵۱ میلیون دلار

۱۳۰۱

۴۷ میلیون دلار

۶۸ درصد کاهش صادرات به سرزمین اصلی

مقایسه ۱۴۰۱ و ۱۴۰۰

صادرات به خارج از کشور

۱۳۰۰

۸۰۱ میلیون دلار

۱۳۰۱

۱۱۰۷ میلیون دلار

۴۴ درصد رشد صادرات به خارج از کشور

به منظور تحرک بخشیدن به تولید و تحقق روند رو به رشد چاپهار طی سال ۱۴۰۱ طرح‌های عمرانی و زیرساختی با تأمین اعتبار از رکود خارج شده و به چرخه فعالیت بازگشتند.

گذر از رکود

طرح‌های فعال شده

بزرگراه چابهار - کنارک؛ مبلغ ۲۹۰۰ میلیارد ریال

کمربندی شهید کلانتری؛ مبلغ ۵۲۰ میلیارد ریال

آبرسانی به روستای تیس؛ به مبلغ ۹۰۰ میلیارد ریال

مرکز جامع سلامت؛ به مبلغ ۱۷۰ میلیارد ریال

شبکه توزیع برق؛ به مبلغ ۸۷ میلیارد ریال

۲۵ هزار میلیارد ریال جمع کل پیمان‌ها

۱۶ هزار میلیارد ریال مبلغ کل قراردادهای فعال

۱۷۹۰ میلیارد ریال تأمین منابع مالی و تزریق نقدینگی به پیمانکاران در قالب تهاثر زمین

طرح‌های عمرانی که تعطیلی و رکود را پشت سر گذاشته و عملیات اجرایی آنها آغاز شد

پایش مناطق آزاد جهان

آیا می‌دانید منطقه آزاد جبل‌علی در سال گذشته رشد ۳۰ درصدی شرکت‌های تجاری را تجربه کرد؟ آیا می‌دانید سرمایه‌گذارانی از ترکیه و عربستان سعودی قصد سرمایه‌گذاری در منطقه آزاد گوادر در سال جاری را دارند؟ آیا می‌دانید مرکز کالایی چندمنظوره دبی جوایز جهانی مناطق آزاد را درو کرد؟ آیا می‌دانید منطقه آزاد جیبیل عربستان شاهد افزایش ۲٫۱ میلیارد دلاری سرمایه‌گذاری بوده است؟ آیا اطلاعی از راه‌اندازی مزرعه‌های عمودی سرپوشیده در مناطق آزاد قطر دارید؟ و اگر اطلاع از آخرین رویدادها و تحولات مناطق آزاد جهان برای‌تان جذاب و خواندنی است، بخش پایش را از دست ندهید. ماهنامه سازمان منطقه آزاد چابهار آگاهی‌بخشی و اطلاع‌رسانی پیرامون تحولات، نوآوری‌ها، همکاری‌ها و روند جذب سرمایه در مناطق آزاد جهان را با عنوان پایش مناطق آزاد جهان در دستور کار قرار داده است؛ مطالعه این رویدادها علاوه بر آنکه سرشار از تجربه‌ها و آموخته‌های ارزشمندی بوده، فعالان مناطق آزاد کشور را در جریان اخبار و تحولات جهانی مناطق آزاد قرار می‌دهد. در صفحات پیش‌رو، اخبار و رویدادهای مناطق آزاد تجاری جهان در سه ماهه نخست سال ۲۰۲۳ را از نظر می‌گذاریم.

بهترین‌های 2022

کدام مناطق آزاد جوایز
سال به خانه بردند؟

مجله fDi به عنوان مجله تخصصی و تحلیلی اقتصادی در فایننشال تایمز هر ساله رویدادی را با عنوان «منطقه آزاد سال» برگزار کرده و برترین مناطق آزاد جهان را انتخاب می‌کند. اگر علاقمند هستید بدانید جوایز سال ۲۰۲۲ را کدام مناطق آزاد به خانه بردند، گزارش پیش رو را دنبال کنید.

جایزه جهانی

منطقه آزاد تقدیر شده **منطقه آزاد عجمان** امارات متحده عربی

منطقه آزاد عجمان برای جذب شرکت‌های بزرگ، در سطح جهانی بسیار مورد تحسین قرار گرفته و برای اولین بار به طور کلی در بین ۱۰ منطقه آزاد برتر جهان جای گرفت. منطقه آزاد عجمان به طور کلی مراقبت‌های بهداشتی، فناوری‌های پیشرفته، غذا و نوشیدنی، آموزش و خرده‌فروشی را هدف قرار داده است.

مرکز هوش مصنوعی (AI) و رباتیک و مرکز تجارت الکترونیک آن برای جذب شرکت‌های بزرگ فعالیت می‌کند و سال گذشته تفاهمنامه‌هایی با غول‌های بزرگ فناوری از جمله هوآوی و شرکت چندملیتی ژاپنی نیپون امضا کرد تا ظرفیت‌های بیشتری برای سرمایه‌گذاری در حوزه فناوری ایجاد کند.

بهترین منطقه آزاد **مرکز چند کالای دبی** (DMCC) امارات متحده عربی

DMCC یا Dubai Multi Commodities Centre جایزه برترین منطقه آزاد جهان در سال ۲۰۲۲ را از آن خود کرد. این جایزه به واسطه بیشترین رشد شرکت‌های بزرگ برای این منطقه آزاد به دست آمد. مرکز چندمنظوره کالای دبی طی سال‌های ۲۰۲۱ و ۲۰۲۲ بیشترین میزان رشد حضور شرکت‌های بزرگ را تجربه کرده است. مشتریانی که شرکت دولتی چین Huanghe Hydropower و یا Ascot Industrial ایتالیا و یا حتی پلتفرم پخش موسیقی Afrotunes در میان‌شان به چشم می‌خورند. چشم‌انداز این منطقه آزاد هم ارائه سرویس‌های خاص به مشتریان و سرمایه‌گذاران بزرگ و شرکت‌های چند ملیتی است. همچنین علاوه بر ظرفیت‌های موجود، امکان انبارداری را برای شرکت‌های بزرگ فراهم کرده است.

بهترین منطقه آزاد
آسیا و اقیانوسیه
منطقه آزاد تجاری دالیان

چین

منطقه آزاد تجاری دالیان برنده بهترین منطقه برای شرکت‌های بزرگ در آسیا و اقیانوسیه شد. در پایان سال گذشته مرحله اول ساخت کارخانه اینتل در این منطقه آزاد به پایان رسید. همچنین یک پروژه سرمایه‌گذاری‌های مشترک با حضور غول‌های صنعت ژاپن چون تویوتا و پاناسونیک در این منطقه برای کارخانه باتری خودروهای هیبریدی و مرکز تحقیق و توسعه آن آغاز شده است.

بهترین منطقه آزاد آفریقا
منطقه ویژه اقتصادی کوئگا

آفریقای جنوبی

منطقه ویژه اقتصادی کوئگا برنده بهترین منطقه برای جذب شرکت‌های بزرگ در آفریقا شد. این منطقه آزاد با هدف تبدیل آفریقای جنوبی به مرکزی برای تجارت منطقه‌ای، زیرساخت‌ها، مشوق‌های مالیاتی، تخفیف‌ها و یک منطقه بدون عوارض گمرکی را به سرمایه‌گذاران بزرگ متناسب با بخش تولید ارائه می‌کند. از جمله شرکت‌های برجسته این منطقه آزاد باید به کشتیرانی مدیترانه اشاره کرد که دفتر مرکزی آن واقع در ژنو است.

غرب انگلستان برنده بهترین منطقه آزاد برای جذب شرکت‌های بزرگ در اروپا شد. این منطقه که به هفت منطقه سازمانی و منطقه تجاری تقسیم شده، دارای خدمات تولید هدفمند است و با همکاری وزارت تجارت بین‌الملل دولت بریتانیا برای یافتن سرمایه‌گذاران جدید کار می‌کند. شرکت‌های چند ملیتی و شرکت‌های آمریکایی از جمله سرمایه‌گذاران بزرگ در این منطقه آزاد به شمار می‌روند.

بهترین
منطقه آزاد در اروپا

منطقه آزاد اقتصادی غرب انگلستان

انگلستان

بابرترین منطقه آزاد تجاری جهان در سال ۲۰۲۲ بیشتر آشنا شویم Dubai Multi Commodities Centre

مرکز چند منظوره مبادله کالای دبی

مرکز چند منظوره مبادله کالای دبی یا DMCC در سال ۲۰۲۲ توانست برای هشتمین سال متوالی عنوان برترین منطقه آزاد جهان را از دید مجله فایننشال تایمز کسب کند. اما جزئیات این موفقیت چه بوده و چگونه حاصل شده، موضوع گزارش پیشرو است.

معاملات اصلی

DMCC در چهار بخش اصلی معامله می‌کند:

کالاهای
گران‌بها
(مروارید و
الماس)

انرژی

فولاد
و دیگر
فلزات

کالاهای
کشاورزی
(چای و پنبه و
قهوه)

جذابیت‌های DMCC برای سرمایه‌گذاران

۱۰۰
درصد

مالکیت مشاغل
بدون نیاز به شریک محلی

۱
درصد

نرخ مالیات شرکت

۱
درصد

پرداخت عوارض گمرکی واردات
و صادرات

۱۰۰
درصد

بازگرداندن سود حاصل از تجارت

جذابیت‌های DMCC برای سرمایه‌گذاران

۱۰۰
درصد

مالکیت مشاغل
بدون نیاز به شریک محلی

۱
درصد

نرخ مالیات شرکت

۱
درصد

پرداخت عوارض گمرکی واردات
و صادرات

۱۰۰
درصد

بازگرداندن سود حاصل از تجارت

DMCC و ۳ جایزه ۲۰۲۲

DMCC برای هشتمین سال متوالی برنده منطقه آزاد جهانی سال شد. داوران جایزه جهانی مجله فایننشال تحت تأثیر جذابیت پایدار منطقه برای اعضای جدید، ترویج بخش رمزنگاری و تعهد آن به ایجاد یک اکوسیستم قوی برای تجارت کالا قرار گرفتند. این منطقه آزاد علاوه بر جایزه کلی در چند محور تخصصی هم منطقه آزاد برتر جهان شده است.

تعداد عضو جدید

DMCC رکورد ۲۵۰۰ عضو جدید را در طول سال ۲۰۲۲ را زد کرد که بهترین عملکرد از زمان راه‌اندازی به شمار می‌رود.

مزرعه انرژی خورشیدی

DMCC به دلیل تمرکز روی برنامه‌های زیست‌محیطی و طراحی و نصب بزرگترین مزرعه تولید انرژی خورشیدی، جایزه جهانی تحقق اهداف توسعه پایدار را از آن خود کرد.

جایزه SMEها

DMCC برنده بهترین منطقه آزاد برای ارائه خدمات به شرکت‌های کوچک و متوسط (SMEs) در خاورمیانه شد.

شاخص‌های برتری

توسعه پایدار

تعهد به توسعه پایدار در مرکز برنامه‌های این مرکز تجاری قرار دارد. این تعهد با فعال کردن تجارت‌ها و تاثیرگذاری مثبت آن بر جامعه محلی محقق می‌شود.

هوشمندی‌سازی

DMCC با شعار «دبی هوشمند» به سمت هوشمندی‌سازی ۱۰۰ درصدی پیش می‌رود تا اولین نمونه کامل جهانی شود.

بهبود کیفیت زندگی

تبدیل شدن به شادترین و پیشرفته‌ترین شهری زمین از نظر فناوری، روش زندگی، کار و بازی، دیگر اولویت‌هایی است که روند رو به رشد DMCC را تکمیل کرده است.

تایم‌لاین DMCC

۲۰۰۲

تاسیس

۲۰۰۴

راه‌اندازی بورس الماس دبی

۲۰۱۱

برگزاری اولین حراج مروارید خارج از چین

۲۰۱۲

راه‌اندازی محصولات مدیریت دارایی

۲۰۱۸

راه‌اندازی مرکز کارآفرینی جهانی با همکاری گوگل

۲۰۲۰

تغییر ساختار به صورت صد درصد دولتی به منظور بهبود روند سرمایه‌پذیری

۲۰۲۱

صدور مجوز تجارت ارزهای دیجیتال به منظور توسعه صنعت کریپتو

۲۰۲۲

فرا گرفتن شرکت‌های فعال تجاری از ۲۲ هزار مورد

سرمایه‌گذاری‌ها

سرمایه‌گذاری‌های قابل توجه در مناطق آزاد طی ماه‌های گذشته عمدتاً در خاورمیانه و حوزه خلیج فارس محقق شده است؛ از سرمایه‌گذاری شرکت‌های چینی و هندی تا سرمایه‌گذاری‌های دولتی. چند مورد را در ادامه مرور می‌کنیم.

فروش ۱۰ درصد از سهام بندر جبل علی به عربستان
منطقه آزاد جبل علی ۱۰ درصد از سهام بندر جبل علی و پارک صنایع این منطقه آزاد را به شرکت سرمایه‌گذاری عربستانی هاسانا (HIC) (Hassana Investment Company) به ارزش ۲,۴ میلیارد دلار واگذار کرد. هاسانا شرکتی است که از سوی صندوق بیمه و بازنشستگی و اجتماعی عربستان سعودی، در ظرفیت‌ها و بازارهای جهانی سرمایه‌گذاری می‌کند.

سرمایه‌گذاری صنایع غذایی هند در منطقه آزاد راس‌الخیمه

صنایع غذایی الامیر هند India's Al Amir Food کارخانه جدید خود را در منطقه آزاد اقتصادی راس‌الخیمه امارات می‌سازد. این کارخانه که با سرمایه‌گذاری ۹,۵ میلیون دلاری اجرایی می‌شود، طی سه سال ۵۰ شغل جدید در راس‌الخیمه ایجاد خواهد کرد.

منطقه اقتصادی راس‌الخیمه (RAKEZ) با راه‌اندازی واحد پردازش صنایع غذایی الامیر (AAFI) برای حبوبات و ادویه‌های سالم به حمایت از بازیگران بزرگ در بخش کشاورزی ادامه می‌دهد. محصولات این مجموعه نیز علاوه بر مصرف داخلی در امارات به بازارهای شورای همکاری خلیج فارس، خاورمیانه و شمال آفریقا و بازارهای آفریقای شرقی صادر خواهد شد.

الامیر رویه برچسب‌گذاری سفید را در امارات ارائه می‌کند که در آن محصولات نهایی را می‌توان بر اساس برندهای مشتریان

سفارشی کرد. این رویه برای خرده‌فروشان، سوپرمارکت‌های زنجیره‌ای سطح بالا و فروشگاه‌های قومی مناسب است.

سرمایه‌گذاری ۲,۱ میلیون دلاری در منطقه آزاد جبیل
وزیر صنعت عربستان از توافق دولت برای ۲,۱ میلیون دلار سرمایه‌گذاری تازه در منطقه آزاد و شهر صنعتی جبیل خبر داد که شامل سرمایه‌گذاری‌هایی از خدمات صنعتی تا تجاری می‌شود و همگی بر ارتقای کیفیت زندگی در شهر صنعتی جبیل متمرکز است. یک بیمارستان، یک کتابفروشی و یک کارخانه هیدروژن از جمله محورهای توسعه‌ای این قرارداد سرمایه‌گذاری توسط دولت عربستان سعودی به شمار می‌روند.

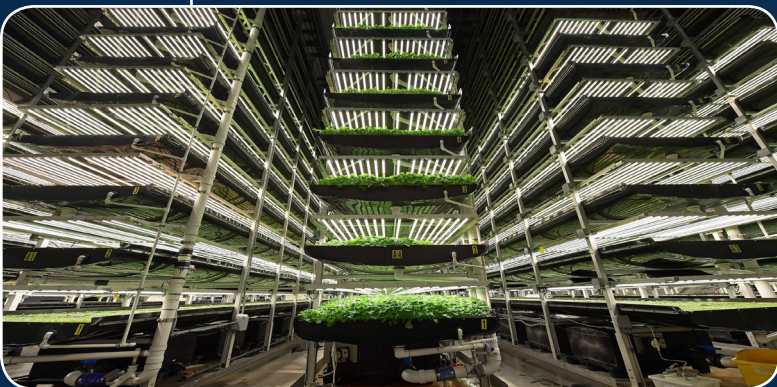
گوادر مقصد تازه سرمایه‌گذاران ترک و عربستانی
پس از بهبود زیرساخت‌ها، منطقه آزاد گوادر در کانون توجه قرار گرفته و مقامات بندر گوادر اعلام کردند که سرمایه‌گذارانی از ترکیه و عربستان سعودی قصد سرمایه‌گذاری در منطقه آزاد گوادر را دارند.
در این راستا هیئتی از شرکت چندملیتی نپسان ترکیه با هدف بررسی تجارت جاری، فرصت‌های آتی آن و امکان ایجاد انبار در منطقه آزاد از بندر گوادر بازدید کرد. گروه نپسان در زمینه لاستیک، باتری‌های اسیدی، قطعات یدکی خودرو، ماشین‌آلات روباتیک و فیلترها فعالیت می‌کند. همچنین گروه دیگری متشکل از مقامات ارشد اتاق بازرگانی عربستان سعودی از گوادر بازدید کردند.

نوآوری‌ها و تحولات تازه

مناطق آزاد تجاری و ویژه اقتصادی همواره نوآوری به منظور ایجاد ارزش افزوده و تصاحب بازارهای تازه در دستور کار دارند. سه مورد از نوآوری‌ها در سال ۲۰۲۳ را مرور می‌کنیم.

رشد اختصاصی AeroFarms به کار گرفته خواهد شد که در مقایسه با مزرعه سنتی مزرعه، سالانه ۳۹۰ برابر بهره‌وری بیشتر در هر متر مربع را به دست می‌آورد، در حالی که تا ۹۵ درصد آب کمتر و آفت‌کش‌های صفر مصرف می‌کند.

توسعه منطقه آزاد شانگهای با حضور DP World

منطقه آزاد شانگهای به تازگی تفاهمنامه‌ای را با DP World (شرکت لجستیکی و ترابری چندملیتی که دفتر مرکزی آن در امارات واقع است) با هدف توسعه لجستیک و تجارت امضا کرده است. در نتیجه این قرارداد، DP World عملیات خود را در چین گسترش می‌دهد و امکان دسترسی مشاغل چینی به بازارهای جهانی سهل‌تر خواهد شد.

در حال حاضر بالغ بر ۴۰ هزار شرکت در مناطق آزاد شانگهای فعال هستند که می‌توانند از ظرفیت‌های DP World بهره ببرند. DP World همچنین تجربیات خود در ایجاد سیستم یکپارچه جبل‌علی را در شانگهای به اشتراک بگذارد. پیش از این DP World یک اکوسیستم یکپارچه برای بیش از ۹ هزار شرکت در منطقه آزاد جبل‌علی تشکیل داده که این منطقه را مستقیماً به ۱۵۰ بندر و بیش از ۱۸۰ خط کشتیرانی متصل می‌کند.

همکاری تیانجین و «هواوی» برای ساخت بندر هوشمند

منطقه آزاد تجاری تیانجین و کمپانی «هواوی» آغاز همکاری خود برای ساختن بندری تماماً هوشمند آغاز کردند. پروژه بندر هوشمند تیانجین در راستای برنامه‌های جهانی آینده بی‌کربن است.

ترمینال بندر تیانجین اولین ترمینال بندری بدون کربن هوشمند و بدون راننده در جهان بود. استفاده از فناوری‌های رانندگی خودکار در ترمینال، عملیات را ایمن‌تر و کارآمدتر می‌کند. در ترمینال، جرثقیل‌های اسکله به وسیله کنترل از راه دور، کانتینرهای بارگیری شده را از کشتی‌های باری بلند کرده و آنها را روی ربات‌های هوشمند برای حمل و نقل قرار می‌دهند. این ربات‌ها هم از سوی سیستم ماهواره‌ای ناوبری پشتیبانی می‌شوند.

گفته می‌شود این نوآوری‌هایی که در بندر تیانجین استفاده می‌شوند تأثیر زیادی بر صنعت بندری دارند و با بهبود محیط‌های عملیاتی، ایجاد توسعه سبز و کم‌کربن و افزایش بهره‌وری عملیاتی، ارزش جدیدی برای بنادر ایجاد می‌کند.

مزارع عمودی، کسب‌وکار تازه‌وارد منطقه آزاد قطر

شرکت خلاق تولید محصولات کشاورزی AeroFarms به عنوان یکی شرکت‌های پیشرو در کشاورزی گلخانه‌ای جهان، ساخت مزارع عمودی در مناطق آزاد قطر را آغاز کرده است. هدف دوحه از راه‌اندازی این مزارع، تجاری‌سازی تولید محصولات کشاورزی است. AeroFarms یک کمپانی آمریکایی است که کشاورزی هوشمند و خرده‌فروشی تولیدات کشاورزی با تکیه بر کشاورزی گلخانه‌ای به خصوص مزارع عمودی عملیاتی کرده است. در این مزرعه تجاری عمودی که در منطقه آزاد قطر در حال ساخت است، آخرین نسل از فناوری

مجله Site Selection که نشریه‌ای تحلیلی در حوزه اقتصادی به شمار می‌رود در گزارش تازه خود به بررسی چشم‌انداز مناطق آزاد در سال ۲۰۲۳ پرداخته است. محورهای خطی از این گزارش را برای تان گرد آورده‌ایم.

تنوع و تمایزها

برگ برنده مناطق آزاد برای جذب مشتریان و سرمایه‌های تازه در سال ۲۰۲۳

تصاحب مخازن جدید

انبارداری، ترانزیت و صادرات مجدد، همواره از مهمترین اشکال درآمدزایی در مناطق آزاد بوده است؛ رویه‌ای در دهه پیش‌رو در حال تغییر است. مناطق آزاد علاوه بر حفظ منابع موجود، سعی در ورود به حوزه‌هایی تازه دارند که روند جذب سرمایه را تسریع کند و در این مسیر تمام احتمالات و فرصت‌های بالقوه را بررسی می‌کنند.

بازار، سرمایه مدرن

در شرایطی که جذب سرمایه‌گذاری مستقیم اولویت اول مناطق آزاد است، تحرکات تازه آنها نشان از یافتن شرکای تجاری و بازارهای بیشتر دارد؛ به نوعی بازارهای تازه برای مناطق آزاد به اندازه جذب سرمایه اهمیت یافته و ورود به بازارهای جدید به شکلی از سرمایه تعبیر می‌شود.

فضای کسب و کار مهمتر از مشوق

شرکت‌ها پیشتر از ورود به یک منطقه آزاد به محیط تجاری و فضای کسب و کار آن نگاه می‌کنند. محیطی که شامل در دسترس بودن، بهره‌وری و هزینه کارکنان واجد شرایط، زیرساخت‌ها (فناوری اطلاعات، حمل و نقل و ...) و در دسترس بودن امکانات مناسب (مانند دفاتر، انبارها و غیره) است. مشوق‌ها شاید سرمایه‌گذار را ترغیب کند، اما عامل اصلی تصمیم‌گیری نیست. به همین رو بهبود فضای کسب و کار به عنوان عامل اصلی رقابت‌پذیری مناطق آزاد در سال ۲۰۲۳ است.

تنوع بیشتر مشوق‌ها

مشوق‌های مالی اعم معافیت‌های گمرکی، معافیت‌های واردات/صادرات، معافیت‌های مالیاتی، اعتبارات مالیاتی و یا کمک‌های اشتغال‌زایی و دیگر بسته‌های تشویقی بری سرمایه‌گذاران جذاب است. اما با افزایش تعداد مناطق آزاد در سراسر جهان و شباهت‌های زیاد در فهرست مشوق‌ها، سبب شده سرمایه‌گذاران به این نتیجه برسند که مناطق آزاد کم و بیش منوی یکسانی را ارائه می‌دهند. به همین رو تنوع و تفاوت در ارائه مشوق از اولویت‌های مناطق آزاد در سال ۲۰۲۳ است.

C . F . Z

منطقه آزاد چابهار
Chabahar Free Zone